

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

MF GIR KIRKEN PÅFYLL
HALVOR NORDHAUG:
KRISTENSOSIALIST OG HUMORIST
ANDAKT: KOM!

MITT FUNN: KRISTIN MOEN SAXEGAARD
KRONIKK: Å LESE SALMENE SOM EN BOK
PULS: DU OCH JAG, ST.PETRI..
100-ÅRSFEIRINGEN I BILDER

LYS OG LIV

NR. 5/08. 74. ÅRGANG

TEMA: MF OG MENIGHETENE

Nærhet mellom menigheter og fakultet
skaper relevante utdanningstilbud.

MENIGHETENES FAKULTET

MF har i hundre år vært menighetenes fakultet, og vi ønsker å være det i de neste hundre år. Vi har en verdifull arv å ivareta, og oppdraget er ikke godt ut på dato.

VIDAR L. HAANES
REKTOR

Kirkens fremtid i Norge er avhengig av at menighetene driver et levende barne- og ungdomsarbeid som skaper grobunn for vekst. Menighetsfakultetets oppgave er å ta i mot unge mennesker fra menighetene og de frivillige organisasjonene, gi dem en god utdanning, for så å sende dem tilbake til som prester, kateketer, diakoner, sekretærer og ungdomsarbeidere. Vi legger vekt på at våre utdanninger skal holde et høyt faglig nivå. Men vi vil samtidig holde fast ved at teologien skal kunne anvendes i livet, ha betydning for troen og skape vekst i menigheten.

Ved MF ønsker vi at studentene skal formes og utdannes i samspill med menighetene. Lokalmenighetene på sin side må da gi rom for

unge mennesker og tilby dem gode møteplasser. De skal ikke bare inviteres som passive tilhørere, men til å bidra og medvirke i både ungdomsarbeid, konfirmantarbeid, gudstjenester og annen menighetsvirksomhet. Vi er midt inne i jubileumsmarkeringer, og i løpet av 2008 deltar MF-lærere og studenter på mer enn 150 arrangementer i kirker og bedehus over hele landet. For de av dere som vet at det finnes studenter på MF fra deres menighet: Hvorfor ikke invitere disse til å holde gudstjenester eller samlinger i hjemmemenigheten?

Mange spør hva MF gjør med den såkalte "prestekrisen". Svaret er at vi forsøker å lage gode studietilbud og et godt studiemiljø. Men det er et felles ansvar å oppmuntre mennesker til å studere teologi eller ta andre kirkelige utdanninger. I andre kirker i verden er dette nettopp et menighetsansvar, å sende unge

mennesker til utdanningsinstitusjonene, og følge dem opp under studietiden, både i forbønn og direkte kontakt.

Det er viktig å holde fast ved at lokalmenigheten er den grunnleggende enhet i kirken, det sted hvor kirken "er". Gud virker gjennom menighetene, de er Guds redskap for å fremme hans sak i verden, det sted hvor nye generasjoner oppdras i den kristne tro. Det handler om menigheten, den lokale kirke, som kan omskape mennesker og nærmiljøer. Menighetsfakultetet er derfor vårt felles ansvar.

«Ikke bli en lettveker. Vi har tyngden du trenger»

KRISTIN WALSTAD
REDAKTØR

Nærheten mellom menighet og fakultet har en tydelig praktisk konsekvens. MF kan tilby relevante etter- og videreutdanningsopplegg.

Mange av oss har lagt merke til BI-annonsen "Ikke bli en lettveker. Vi har tyngden du trenger". Vi ser damer og menn flakse til værs med paraply i den ene hånden og konferansemappen i den andre. Annonsen treffer noe i meg, klart jeg vil bli en tungveker! Å være en aktiv samfunnsborger og arbeidstaker i dag fordrer hver dag en kapital av riktig kunnskap. Med min dannelse vil jeg gjerne forstå samtiden, avsløre tabloid og fordreid forskning, politikeres lurendreier-utspill og PR-bransjens fremstøt i det skjulte.

Møre biskop Ingeborg Midttømme understreker i en samtale med Lys og liv i dette nummer verdien av videreutdanning som går rett inn i prestetjenestens kjerneområder, og gir konkret hjelp til utvikling. Hun tror den gode oppslutningen om kursene i prekensnekring og åndelig veiledning er et bevis på at dette er riktig vei å gå, også i fremtiden.

Så selv om du kanskje en gang følte deg som en real tungveker da du nyutdannet skred ut i den store verden, er det ingen skam å vende tilbake til lærestedet som kan gi deg påfyll av nyttig kunnskap.

Livslang læringshilsen
Kristin

INNHOLD

S. 4 MF GIR KIRKEN PÅFYLL
Etter- og videreutdanning er blitt en del av kjernevirksomheten ved MF, og en stadig større del av undervisningen flytter ut av auditoriene.

S. 7 5 OM LIVSLANG LÆRING
Tunsberg biskop ønsker å fordype seg i teologiens grunndisipliner, og skulle gjerne visst litt mer om samfunnsøkonomi.

S. 8 PORTRETT: KRISTENSOSIALIST OG HUMORIST
I hele sitt yrkesliv har Halvor Nordhaug argumentert for en kirkelig praksis med fokus på rettferdig fordeling og vern om skaperverket.

S. 12 ANDAKT: KOM!
De er de første som kommer, og de siste som går. Hvert år. 1. søndag i advent pakkes de tre skjøre, blå glasskongene ut av fjorårets tørkepapir.

S. 19 KRISTIN M. SAXEGAARD
Doktoravhandlingen viser hvordan de gammeltestamentlige karakterene (persontegningene) er langt mer sammensatte enn de ofte blir fremstilt.

S. 20 KRONIKK: HVORDAN LESER VI SALMENE?
Hvordan kan vi lese salmene som en bok og ikke "bare" som en samling av tekster? MF-professor Corinna Körting fører pennen.

S. 18 PULS:DU OCH JAG ST.PETRI
Diakoni-student Solveig Grønlien Johannesen forteller om sin første dag i praksis.

S. 24 FORTSETT KAMPEN FOR MENNESKEVERDET!
Lys og liv-redaktøren anmelder boken "Fengslsliv og menneskeverd. Tekster om skyld og sorg, soning og forsoning".

UTGIVER:
MF - Det teologiske Menighetsfakultet
www.mf.no

23 000 abonnenter mottar bladet fem ganger i året. Abonnentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner.

Ved kildehenvisning kan artikler i Lys og liv gjengis fritt.

REDAKSJON:
Vidar L. Haanes, ansvarlig redaktør
Kristin Walstad, redaktør
Marianne Torp, redaksjonsmedlem
Hallvard Mosdøl, redaksjonsmedlem

ANNONSEINFORMASJON:
Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med redaktøren. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss på e-post: lysogliv@mf.no eller tlf: +47 22 59 05 00/ 52.

PRODUKSJON OG TRYKK:
Foto på omslag: Kautokeino kirke, sxc.hu
Layout: Lars Dahlstrøm
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim

– Her taler bispemøtets preses og biskop i Den norske kirke Olav Skjevesland til rektor Vidar L. Haanes på 100-årsfeiringen i Oslo rådhus, der de akademiske institusjonene feiret MF. Skjeveslands hilsen markerte det gode forhold mellom MF og Den norske kirke.

TEMA

Etter- og videreutdanning er de siste årene blitt en av kjernevirksomhetene ved MF, og en stadig større del av utdanningen flytter ut av auditoriene og inn i bispedømmer og prostier.

TEKST OG FOTO: ATLE BRISEID
FOTO(RÅDHUSET): ARNE STØVSETH GJONE

FAKTA

Oversikt over etter- og videreutdanning i kirkelig sektor:

EKSISTERENDE KURS:
Pastoralklinisk utdanning (PKU) (20 studiepoeng), Pastoral lederutvikling (20 st.p), Kirke i en storbysammenheng (5 st.p), Brant ikke våre hjerter (10 st.p), Religionspsykologi (10 st.p), Kunsten å snekre en preken (10 st.p), Andelig veiledning (20 st.p), Kirkelig tjeneste ved kriser og katastrofer (10 st.p)

KOMMENDE KURS (OPPSTART 2009):
Religionspsykologi (10 st.p), Tro og skaperverk (10 st.p), Tverrfaglig sjelesorgkurs (20 st.p), Ad fontes – kirkens åndelige røtter (10 st.p), Menighetsutvikling i folkekirken (20 st.p), Gudstjenestereformen i praksis – hva nå? (5/20 st.p), Pastoralklinisk utdanning (PKU) (20 studiepoeng), Kjønn og samliv (ikke avgjort)

MF GIR KIRKEN PÅFYLL

Da en horde av lærere på slutten av 90-tallet trengte videreutdanning for å møte det nye KRL-faget, skjedde det en mentalitetsendring på MF. Professorer og lærere måtte pakke med seg papirene og reise ut i landet for å undervise kunnskapshungrige lærere.

–Vi flyttet vårt mentale fokus. Etter- og videreutdanning gikk over fra å være noe ekstraordinært til å bli en del av kjernevirksomheten vår, sier studiesjef Øystein Lund.

I dag har etterspørselen fra skolesektoren stillet noe, men interessen fra den kirkelige sektoren er blitt tilsvarende større. Tidligere var

glad for at MF har utviklet etter- og videreutdanningstilbudet.

–Denne utviklingen er svært viktig både for MF og for prestene fordi det blir en kontinuerlig og variert utveksling av kompetanse. Prestenes erfaringer er viktige for MF. Den gir også ringvirkninger med hensyn til grunnutdanningen. MFs forskningsbaserte kompetanse reflekterer prestatetjenestens utfordringer i større grad, sier hun.

MF FLYTTER UT

De siste årene har stadig flere prester, diakoner og andre kirkelig ansatte fra hele landet

det bare Presteforeningen som sto for videreutdanning av kirkelig ansatte, men etter omleggingen til nytt studiesystem på begynnelsen av 2000-tallet, er en stadig større del blitt flyttet over til fakultetene.

–Vi syntes det var viktig at prester som tok videreutdanning skulle få uttelling for det i form av studiepoeng, sier Lund.

MF samarbeider i dag tett med Presteforeningen, bispedømmene og de andre fakultetene om å lage utdanninger som treffer etterspørselen fra menighetene.

–Vi er veldig opptatt av å lage studier som oppfattes som relevante for arbeidshverdagen – ikke bare i forhold innhold og krav, men også til opplegg og metode. Vi ønsker at praksis skal møte teori, sier Lund.

Tidligere leder av presteforeningen og nåværende biskop i Møre, Ingeborg Midttømme er

søkt mot Oslo for å ta videreutdanning. Det krever permisjoner og frikjøp fra den vanlige arbeidshverdagen. Derfor har fakultetet skjont viktigheten av å flytte noe av utdanningen ut i bispedømmer og prostier.

–Det er viktig å bevare nærheten til egen arbeidshverdag. Derfor har vi flyttet noen av kursene våre ut i bispedømmene. Slik kan hele organisasjonen bli et lærende fellesskap, sier Lund.

Ingeborg Midttømme er svært positiv til at flere av kursene flyttes ut i bispedømmer og prostier.

–Det er veldig viktig i en tid hvor mange prestestillinger står vakante og flere prester i ulike faser av livet finner det vanskelig å være lenge og ofte borte fra familien, sier hun.

”Kunsten å snekre en preken”, som for tiden pågår i syv bispedømmer, er et eksempel på

kurs som er flyttet ut av auditoriene på Majorstua. ”Kirke i en storbyssammenheng”, som hele Oslo bispedømme er involvert i, er et annet. Kurset startet opp i høst etter ønske fra bispedømmet selv.

-Vi har sett eksempler på at mentaliteten i byen er i ferd med å endre seg, og vi følte at vi trengte å jobbe mer med innholdet i teologien. Vi ønsket en metodikk som var basert på erfaringene vi plukket opp i det daglige arbeidet, sier fagsjef i Oslo bispedømme, Inge Westly.

- SVARER PÅ VÅRE ØNSKER

I tett samarbeid med bispedømmet har MF derfor snekret et kursopplegg på fem studiepoeng for prestene i bispedømmet. Omkring 110 prester fra alle prostiene deltar.

-For oss som bispedømme er det veldig verdifullt at fakultetet kan gå dynamisk inn og svare så konkret på våre ønsker. Sammen har vi skreddersydd et godt opplegg, sier Westly.

Neste etappe på kursstigen er det Teologisk Fakultet som skal ta seg av.

-Så langt virker dette veldig spennende. Mitt inntrykk er at det er mange prester i Oslo som ønsker å utvikle seg videre. Dette vil vi være med på videre, sier han.

Kirsti Mosvold, sykehusprest

HISTORISK SAMARBEID

I 2007 sjøsatte MF sitt hittil største løft, nemlig to mastergrader i klinisk sjelesorg og praktisk teologi. Den sistnevnte er gjort i samarbeid mellom alle de tre utdanningsinstitusjonene i landet; Menighetsfakultetet, Teologisk Fakultet og Misjonshøgskolen i Stavanger. Øystein Lund er glad for at institusjonene har fått til et godt samarbeid om mastergraden i praktisk teologi.

-Det foregår allerede mye samarbeid mellom fakultetene på forskernivå, og det er heller ikke uvanlig at studenter veksler mellom

utdanningsinstitusjonene. I tillegg jobber jo folk fra alle fakultetene sammen i hverdagen, så jeg ser ikke noen grunn til at vi ikke skulle klare å samarbeide om dette. Jeg synes dessuten at det er fint å kunne bryne våre opplegg mot hverandre, sier Lund.

De tre institusjonene samarbeider om å gi undervisning i blant annet liturgikk, homiletikk, pastorallære, sjelesorg og menighetspedagogikk.

-Prestene har alltid hatt en interesse for å ta kurs og etterutdanning, men det ser ut som det er en økende interesse for å ta mastergrad, sier Lund.

MASTER I KLINISK SJELESORG

Mastergraden i klinisk sjelesorg inkluderer den pastoralkliniske utdannelsen (PKU) som Presteforeningen har drevet siden 80-tallet, men har i tillegg fått en teori- og oppgavedel som gjøres gjennom Menighetsfakultetet.

-Det var naturlig å velge MF som samarbeidspartner da vi gikk inn for denne mastergraden. Der har man de nødvendige faglige ressursene innenfor sjelesorgfaget, sier Kirsti Mosvold, som er sykehusprest ved Lovisenberg sykehus og en av sju aktive veiledere innen PKU-delen.

Utdanningen er rettet mot prester, diakoner og kirkelige medarbeidere som har fullført cand.theol-graden eller har tilsvarende utdanning med sjelesorg som en del av grunnutdanningen. Studenter som tidligere har tatt den pastoralkliniske utdanningen gjennom Presteforeningen, får nå mulighet til å fullføre en mastergrad ved å ta teori- og oppgavedelen på MF. Det gjør mastergraden interessant for mange.

-De som har tatt den pastoralkliniske utdanning tidligere, har vært sterke tilhengere av å gjøre dette til en del av en mastergrad, sier Mosvold.

Den pastoralkliniske delen av mastergraden legger stor vekt på erfarings- og prosessorientert læring, med blant annet 1200 timers veiledet læring på studiestedene Lovisenberg, Modum bad, Akershus Universitetssykehus og Sykehuset i Buskerud. Man regner med at studentene vil bruke fem-seks år på utdannelsen.

-Det er ikke mulig å rase gjennom utdannelsen uten å få svært gode permisjonsvilkår fra arbeidsgiveren. Dessuten er sjelesorg et modningsfag. De som søker kirken for sjelesorg har ofte komplekse problemstillinger som krever stor grad av kompetanse, modenhet og innsikt fra sjelesørgeren, sier hun.

Mosvold etterlyser nå flere doktorgradsstudenter innen sjelesorg.

-Det trenger kirken, sier hun.

OVER 300 STUDENTER

Etter- og videreutdanningstilbudet ved MF har etter hvert blitt svært omfattende. I år er omkring 300 personer innom fakultetet for å ta små eller større emner. I tillegg til kursene i prekenlære og sjelesorg, er studiet i åndelig veiledning det mest populære.

-Det ligger i kirkeutviklingen å gjenoppdage sine kirkelige røtter. Samtidig ønsker man å være en åpen kirke utad. Jeg tror mange føler at man trenger en tydelig forankring i tradisjonene for å stå trygt når man åpner kirken mot samfunnet, sier studiesjef Lund.

FREMTIDEN BRINGER NYE KURS

Med de kirkelige reformene som står på trappe, vil også nye kurs og studier bli en del av det fremtidige tilbudet ved Menighetsfakultetet. Blant annet vil gudstjenestereformen presse frem kurs innen for eksempel liturgikk.

-I løpet av 2009 ønsker vi å tilby kurs for å hjelpe prester i møte med denne reformen, sier han.

Ingeborg Midttømme tror den gode oppslutningen om kursene i prekenarbeid og åndelig veiledning er et bevis på at dette er riktig vei å gå, også i fremtiden.

-Det har vist seg at kurs som går rett inn i prestetjenestens kjerneområder og gir konkret hjelp til utvikling, har fått enorm oppslutning. Jeg tror vi må tenke videre langs disse linjene hvor veiledning er et vesentlig element i kurset, sier hun.

5 OM LIVSLANG LÆRING

FØLER DU DEG UTLÆRT? HVIS NEI, PÅ HVILKE OMRÅDER TRENGER DU FAGLIG PÅFYLL?

SIW FJELSTAD
RLE-LÆRER SKI UNGDOMSSKOLE

- Utlært blir jeg aldri, derfor er jeg på det tredje videreutdanningsopplegget på MF – KRL 108! Mange RLE-lærere underviser i faget uten grunnutdanning. MF har stått for relevant etter- og videreutdanning i forhold til Kunnskapsløftet. Det

går rett inn i de daglige læreplanene. De fleste lærere kommer til kort med kunnskaper om bibelen, mens de er veldig åpne for å lære om de andre religionene. Dette opplever jeg også blant elevene.

MONA ØDEGÅRD SUNDET
PROSJEKTLEDER I TROSOPPLÆRINGSREFORMEN, ASKER MENIGHET

- Nei, jeg føler meg ikke utlært! - Akkurat nå har jeg behov for mer kompetanse om samarbeid med ulønnede medarbeidere. Hvordan kan vi på en god måte jobbe sammen? Arbeidsoppgavene begynner å bli store og omfattende, så

vi må bli flere! Jeg tror kirka må bli bedre på å være en kirke som er relevant i menneskers liv. Trosopplæringsreformen og fokus på bredde i tiltakene har gjort dette mer tydelig.

FOTO: KIRKENS INFORMASJONSTJENESTE

LAILA RIKSAASEN DAHL
TUNSBERG BISKOP

- Jeg vil lære mer teologi! Nytolkning, kontekstualisering, hva som var ment da det ble skrevet. Basic bibelfag, etikk, fortolkningslære - grunndisiplinene i teologien. Vi har stadig en krevende teologisk debatt – blant annet den etiske utfordringen som handler om klima. Jeg kunne også godt tenke meg et dyddykk på embetste

ologi og ekklesiologi, vi trenger å bryne vår forståelse av kirkens struktur. Hvis jeg skulle studert noe helt annet, som jeg har bruk for – så er det samfunnsøkonomi. Som teolog er jeg amatør her, men kirken må kunne si noe adekvat inn i aktuelle saker, som finanskrisen. I enhver profesjon lærer man ved å være i praksis, livet lærer også.

BJARTE LIEN
KOMMUNIKASJONSRAÐGIVER I KIRKENS NØDHJELP, UTDANNET CAND.THEOL. FRA MF

- Utlært blir man aldri, man har mulighet til å lære hele livet! Å utøve presteyrket lærer man først når man kommer ut i jobb. Jeg har tro på å fortsette både den praktiske og den akademiske videreutdanningen, dette må gå hånd i hånd.

Opphold i USA og Sør-Afrika gav meg avgjørende teologiske impulser i studietiden. Jeg har fortsatt med kontekstuell teologi i Japan, og tatt et kurs i Presteforeningen.

JARLE KLUNGREHAUG
DIAKON, ØSTENSTAD MENIGHET/ DIAKONFORBUNDET

- Diakoner har ofte ulike yrkesbakgrunn, og det varierer hva folk jobber med. Selv har jeg tatt etterutdanning i PREP, da dette er noe vi satser på i vår menighet. Generelt tror jeg mange diakoner føler at de står alene, med ansvar for sitt fagfelt. Men å tenke seg en livslang læringsmodell er nødvendig for diakoner,

fordi man skal være en pådriver innen sitt fag i menigheten. Diakonens rolle har vært i forandring. Vi jobber i det stille, og med enkeltmennesker – over så mange felt, så på den måten blir man aldri utlært. Jeg begynner nå å jobbe mer med psykisk utviklingshemmede, noe som er helt nytt for meg.

KRISTENSOSIALIST OG HUMORIST

I hele sitt yrkesliv har Halvor Nordhaug argumentert for en kirkelig praksis med fokus på rettferdig fordeling og vern om skaperverket. Han tror fortsatt at verden kan forandres.

TEKST OG FOTO: ATLE BRISEID

Det blåser friskt rundt Halvor Nordhaug denne morgenen. Ikke fordi han har spissformulert seg i mediene eller begitt seg ut på en livlig debatt i Menighetsfakultetets kantine – men fordi håndverkere har fjernet alle vinduene på kontoret hans. Sur høstvind står rett inn på bunken av papirer og bøker som ligger stablet over hele arbeidspulten. Hvordan skal du virke nå da, spør en av kollegene mens Nordhaug roter rundt i gangene på MF etter et sted å være.

-Ikke noe problem. Jeg har ikke virket på mange år likevel, flirer han.

VIL HA HELTIDSPRESTER

Nordhaug er kjent for sin kjappe kommentar og sitt grunnleggende lyse humør. Dessuten virker han svært så godt. Det vet ikke minst 13 årganger med nyutdannede prester som kjenner praktikumsrektorens holdning til prestetjenesten som noe langt mer enn et vanlig yrke. Prestetjenesten handler ikke om å avlevere visse tjenester til visse tider og på visse steder. Det involverer deg både som fagperson, kristen og menneske. Som forkynner spiller du på et veldig stort register i møte med andre mennesker, sier han og setter seg frem i stolen.

Det avsidesliggende møterommet som erstatter kontoret i dag, gir ro til å tenke dypere tanker. Det liker Nordhaug.

-Den kristne tro er båret av en grunnleggende hengivelse. Troen på Gud tok jo tross alt livet av Jesus og mange av hans apostler. Dette gjelder jo for alle kristne, men for prester er hengivelsen forent med yrkeslivet på en særlig måte. Det som gjør at mange prester blir slitne er det samme som gjør at de holder ut, nemlig at det er et så helhetlig engasjement, sier han.

Hva synes du norske prester bør bli flinkere til?

-Det er mange prester som imponerer meg veldig. Det er bra folk. Mange er kreative og flinke. Men kanskje er tiden man bruker på å forberede en preken, gått noe ned. Jeg synes at prester i større grad må

visе man er en teolog. Menigheten har et ønske om å lære noe, sier mannen som for tiden er involvert i et videreutdanningskurs for prester i syv prostier om hvordan man skal snekre sammen en god preken.

FØLGER HAN ETTER SIN FAR?

Kanskje er tiden som praktikumsrektor snart over for Halvor Nordhaug. Den tidligere menighetspresten i Ås er nemlig nominert som kandidat til bispeembetet i Bjørgvin. Og som sønn av tidligere biskop i Møre, Ole Nordhaug, har klart for seg hva som er en biskops viktigste oppgave.

-Den viktigste oppgaven til en biskop er først og fremst å prioritere sine medarbeidere, ha tid til dem, gi dem tro på det de gjør og vise noe av storheten av å være i en menighet. Deretter kommer offentligheten og det å stå frem i mediene, sier han.

Nordhaug har mange hjertesaker som han kan bidra til å gi større vekt dersom han en gang i fremtiden blir biskop. Menighetsbygging er én. Vern om skaperverket er en annen. Det samme gjelder diakoni, som Nordhaug mener er det feltet Den norske kirke er svakest på.

-Vi er gode på ord, mange av oss, og ganske gode på gudstjenester. Men vi er dårligere på å gjøre troverdige handlinger slik at folk opplever at kirken bryr seg om deres liv. Hvorfor er Frelsesarmeen er så populær blant folk? Det er ikke fordi de har så veldig kul forkynnelse, men fordi alle vet at de gjør noe. De bryr seg. I kirken har vi plassert mye av dette arbeidet hos Kirkens Bymisjon. Jeg mener at vi i større grad må lete etter det kristne kjærlighetsspråket også i lokalmenigheten, sier han.

Han har et godt forhold til alle biskopene, men ser at de ikke alltid har opptrådt like samlet som kollegium.

-Jeg skulle nok ha ønsket at bispeembetet i større grad kunne klare å fungere som enhetsorgan i kirken. Men med utgangspunkt i det siste kirkemøtevedtaket om homofilisaken får man finne en vei fremover, selv om det er et vedtak som på prinsipielt grunnlag er lett å angripe, sier han.

LEI HOMOFILIDEBATTEN

I både bøker og artikler har Nordhaug argumentert for en kirkelig praksis som svarer med Guds vilje til rett fordeling og vern om skaperverket. Som teologisk konsulent i Mellomkirkelig råd jobbet han mye med økumeniske spørsmål. Han har også viet mye tid og trykksverte på skillet mellom stat og kirke. Likevel er det svært ofte homofili som blir det sentrale spørsmålet når mediene tar kontakt med bispekandidatene.

Er du lei av det?

-Ja, men jeg skjønner også at det blir slik, for det handler om menneskers seksualitet og liv. Likevel skulle jeg ønske at fokus lå andre steder, for jeg tror at de egentlige teologiske skillelinjene går dypere: om det er frelse i dåpen og om mennesket er stilt slik at det må komme til en forsoning med Gud gjennom syndstilgivelsen. Vekten må ikke skyves så mye over i det politiske at frelsen fra Gud fordamper, sier han.

Forkynnelsen av synd og nåde er selve fundamentet som Halvor Nordhaug har stått på gjennom livet. Selv om han er kjent som en glad debattant og humorist, ønsker han også å vokse i troen. Hver morgen reiser han fra Ås med en Kristuskrans i hånda mens han ber sin daglige morgenbønn, og veldig ofte innleder han arbeidsdagen med morgenandakten på MF.

-Dersom troen skal forme våre liv, må den få plass. Det du ikke gir tid, preger deg ikke, sier han.

Et regelmessig andakts- og gudstjenesteliv er derfor noe Nordhaug ønsker å legge vekt på. Det er også kristen meditasjon og opphold på retreat. Dette siste er et engasjement som han blant annet har arvet etter sin far.

-Det å hvile i Jesu nærvær og være omgitt av Ham på alle kanter, tror jeg absolutt flere kunne hatt glede av. Det er så mye stress i livet til folk flest, sier han.

GLAD I DEBATT

Gleden over en god debatt har han derimot ikke arvet fra faren. Mens Ole Nordhaug som biskop i stor grad overlot de offentlige ordskiftene til Per Lønning og Andreas Aarflot, utvi-

Som student på MF på 70-tallet var Halvor Nordhaug aktiv kristensosialist. Han har fortsatt ikke mistet troen på at det går an å forandre verden.

«Halvor Nordhaug, praktikumsrektor fra nå og til evig tid», står det på tegningen som en av studentene har laget. De fleste tror likevel at Nordhaug blir biskop i løpet av relativt kort tid.

klet Halvor Nordhaug sansen for høylydte diskusjoner som MF-student tidlig på 70-tallet. Siden har han vært en ivrig kirkedebattant.

-Jeg har lært meg at meningsdannelse skjer gjennom ordskifte. Jeg synes det er positivt å fremsette påstander, også selv om jeg ikke er helt sikker på holdbarheten i dem, for å kunne bryne meg mot andres meninger. Av og til har jeg vært i overkant bråkjekk, men da har jeg også fått så ørene flagret - vel fortjent, sier han og smiler.

Historier fra kantina på 70-tallet forteller om ringer av tilhørere rundt ivrig debatterende studenter, med blant andre Trond Bakkevig, Egil Morland, Finn Jarle Sæle, Erling Pettersen, Astri Hauge - og noen ganger også Halvor Nordhaug i sentrum. Som kristensosialist holdt han parolen ”teologisk konservativ – politisk radikal” høyt, og som studentrådsleder kjempet han blant annet for likelønn for alle ansatte på MF. I studenttinget stemte han med Grønt Gras, og i 1973 drev han valgkamp for Otto Hauglin (SV) i Østfold - selv om moren var kandidat for KrF i samme fylke.

-Det var nok hardt for mor at sønnen agiterte for motparten, sier han.

TROR AT VERDEN KAN FORANDRES

Studenttidens engasjement for en mer rettferdig fordeling av verdens goder tok han med seg ut i yrkeslivet. Og som prest for norske studenter i Europa på 80-tallet fikk han bevis for at engasjement og tro virkelig kan forandre verden. De fem årene han var stasjonert i Tyskland, ble viktige for Nordhaug.

-Alle trodde muren mellom øst og vest skulle stå i 100 år. Likevel veltet den plutselig, uten skyting eller vold. Det viser at historien er et åpent spill. Jeg er sikker på at et land som Norge, med de ressursene og den politiske tradisjonen vi har, har store muligheter til å være med og gjøre en forskjell. Og der ser jeg kirka som en pådriver, sier han.

Er du like engasjert i dag?

-Alderen har nok satt sitt preg på engasjementet. Selv om holdningene i hovedsak nok er de samme, er nidkjærheten og iveren blitt mindre. Jeg ser at ting er mer komplekse, men har ikke mistet troen på at det går an å forandre verden.

NYE STUDENTER VED MF HØSTEN 2008

Oslo

Nasser M'Hamed Elbarkani, Ragnhild Flešjå Olsen, Mona Elisabeth Kirkelund, Marianne Le Marnburg, Morten Bruun, Ingvild Ofte Arntsen, Simon Diesen, Kristian Reiten, Kristine Bekken Aschim, Thea B. Elisabeth Andersen Tande, Mari Høegberg Michaelsen, Eirik Nyfeldt Bø, Anne-Sophie Bollmann, Anne Ølstad, Siv Hanne Holden, Markus Solstad, Marcus Forsgren, Eirik Andreas Brathole, Randi Grooss Viddal, Anette Norman, Inna Mázurova, Mari Eldhuset, Liza Wabakken Larsen, Ida Mari Skjelsvik, Øyvind Asheim, Torstein Hafsafl, Morten Egede-Nissen, Espen Barland Larsen, Torstein Eidem Nordal, Pia Lenette Wilson Andersen, Inger Reidun Lindheim, Dina Cecilie Sæle, Tom-Arne Nordås, Trine Hogstvedt Gravl, Hannah Kristine Lund, Martin Blom, Arne Field, Silje Veronica Knutsen, Marte Lavik, Trude Molteberg, Raket Stusdal, Åshild Stordrange, Åsulv Eikaas, Kim Jørn Bjerkan, Elisabeth Rul, Ida Marie Solbakken, Sissel Bøe, Heine Strømme, Katrine Sønnelund Håland, Erling Brøvig Andersen, Ingrid Toskedal, Johanne Marie Michælsen, Janelia Frilde Fauske, Henriette Grønvik, Liv Anne Dehlin, Anette Stubseid Sørensen, Trond David Tvedt, Janne Lindgren, Michael Andre Fjeldland, Marte Skjermo, Kristoffer Kormilitzin, Torfinn Gossner, Charlotte Wendt Rosenhoff, Martin Ludvig Engen Rosenhoff, Nils Edvin Numme, Kenneth Oskar Bakken, Ingaland Are Kårbo, Andreas Ruud, Hanne Kjersti Koren Østendar, Ingeborg Leland Holberg, Ingrid Kråkenes Moe, Wenche Karlsen, Mette Ruud-Johansen, Eirin Erland, Kristin Haakseth, Vegard Børjesson, Turid Stenvald, Kari Tveten Lund, Carine Holt, Sigmund Palmer Brennskaug, Per Kværne, Charlotte Hornseth, Miriam Høeg Bjerke, Josva Dammann, Pål Sinding, Anne Marit Nickelsen, Britt Inger Lyseng, Vibeke Kolstø Andersen, Emmanuel Karasira, Marie Therese Rædergård, Kristin Margrethe Pretorius Børkø, Signe Pande, Annette Julie Bjørnung, Ingvill Sivertsen, Vibeke Tømmerberg, Karoline Borthelsen, Sølvi Lundby, Tahira Khan, Marie Stensvold Anonson, Håvard Ringstad, Maria Josefine Eikerli, Ingelinn Rabenorolahy Gramstad, Victoria Anne-Lise Maud Torkildsen, Håvard Strand, Nadia Halvorsrud, Berit Holth, Knut-Helge Fjeldstad, Vibeke Klepsvik

Østfold

Suzie Elisabeth Skarpholt, Eileen Beate Mingeedegård,
Gro Larsen, Stina Maria Kilevold, Maria Elena Forberg
Breck, Ingrid Gedde, Else Marie Andersen, Jorunn Bang
Brekke, Mette Bøe, Peter Ravnng Johansen, Eirik Pranger-
mard Martinsen, Anders Brennesvik Kjærnes, Oanh Kim
Thi Le, Doreen Mevik Tangen, Beate Thomsen, Cecilie
Egeland, Per Thomas Haga, Kristian Køhn, Pia Johanne
Rivnæs, Miriam Munanie Fredrick

Hedmark

Gunilla Ingrid Stensbøl, Misha Janet Paddon, Anniken Ali-
se Aarebrot, Marianne Mosvold, Morten Erik Berge Stens-
berg, Inger Renolen, Ida Kristin Opseth, Turid Ekeland

Akershus

Ketil Bergwitz, Synnøve Ilebekk Johansen, Eystein Freuchen, Odd Petter Tornes, Åsta Bergliot Hagen, Knut William Killmer, Birgit Eika, Are Alund, William Skolt

Grosås, Christian Ellingsen, Andreas Riskild Øksnes, Anders Bøthun Kristiansen, Ellen Renee Stokke, Merete Berntsen, Hilde Mari Volledal, Ole Martin Stamnesrød, Susanne Johansen, Elg Ola Nordrum, Per Henrik Sælen Pedersen, Ragnhild Walderhaug Torjesen, Sunniva Rolandseth, Rebecca Delgado Førlund, Moigan Mirzaev, Trine-Lise Østlund Blime, Grete Mugaas, Marianne Dahl Karlsen, Sven Erik Hognestad, Espen Hjerftaas Amundsen, Joakim Lindberg, Eva Karin Nygaard, Aksel Hellesvik, Ole Jakob Michelsen, Maria Huong Dang, Trang Minh Thi Tran, Jonas Lind Aase, Marie Jeanette Trasti, Hild Gulstad, Grethe Schjøll, Ragnar Syltevik, Elisabeth Ørum, Abdekadir Hassan Abdulle, Anne Louise Vøllebak, Stine Sæterdalen

Oppland

Vibeke Hoff, Eva Berg

Vestfold

Heidi Skålid Amundsen, Alexander Johan Hangaas, Kirsten Barbara Vetland, Merete Moe Halvorsrød, Steinar Slotten, Benedicte Jensen, Charlotte Elisabeth Løreng-Olsen, Øyvind Christopher Skuggedal, Aon Raza Naqvi, Gunhild Farstad, Kristin Aamodt, Lise Grevle

Buskerud

Evelinde Bø Mellem, Bjørn Andreas Spæren, Aida Hagen, Morten Løberg Strand, Mona Katrine Karoliussen Christoffersen, Lotta Marina Hogganvik, Håvard Engedal, Anders Ruud Fosnæs, Berit Marheim Abrahamsen, Evy Karin Steen Birkenes, Johanne Walsø, Trond Borge, Audun Mjøs, Reidun Mjøs

Telemark

Solveig Bruun Øverland, Stefan Fagerli, Torunn Skifjeld,
Inger Wilhelmsen Berg, Astri Bjørnå, Morten Andreasen,
Løchen, Sigrid Haukvik, Anne Ripegut, Nils Kåre Bøe,
Johan Leirvik, Solveig Melås, Espen Holm, Mari Jelmert,
Øivind Åtland, Jenny Stranheim, Patrick Geirr Wingereid

Hordaland

Marit Synnøve Salomonsen, Dag Olav Larsen, Ruben Sæle, Sunniva Birgitta Vang Kristiansen, Anne Kirsten Eek-Larsen, Stephanie Achen, Jan Wilhelm Werner, Reidun Jofrid Bødal Kleppestrand, Mats Børseth Østang, Linn Hikari Corneliusen, Cassandra Wiig Aadland, Henning Hodne Mjanger, Stian Helland

Rogaland

Ragnhild Makhotso Huurnink, Helge Hansen, Anna Dalaker, Larisa Margrethe Ross, Martin Braut Tjelle, Marie Harbo Øygard, Gunn June Lund, Håvard Høie, Ingeborg Heggheim, Ellen Tharaldsen, Eli Kolstad, Anne Austerheim

Vest-Agder

Åshild Forland Rudrud, Mary Therese Ulland, Eva Lee Løland, Magnhild Hansen, Lars Jakob Kvavik, Signe-Kathrine Revheim, Marte Marie Gjestrum, Geir Christian Johannessen, Karl Ove Jøppestøl, Kristin Nordvoll, Maria Aasheim, Lisbeth Senumstad, Gjermund Sædal, Ane Cathrine Hegen, Martin Jakobsen, Tone Reinhardtsen, Nina Merete Sollie, Heidi Bjørgum

Aust-Agder

Espen Skovli, Anne Lapin Gundersen, Nora Hæhre Spitalen, Jan Erik Hjelset, Linn Kogstad Viken, Stian Grødum, Petter Skaar Briseid, Øystein Bjerkestrand, Ørjan Kronheim, Ole Johan Ljosland, Elisabeth Lønesløyken, Herman Drevdal, Kristina Haugum Lindeberg, Anna Sofie Sævareid, Daniel Erlandsen, Kjersti Rognli Olsen

Møre og Romsdal

Maria Verlo Jacobsen, Monica Torvik, Silje Beate Høgstøl, Thor-Magnus Bøe, Heidi Merete Eggesbø, Håvard Ervik

Sogn og Fjordane

Eva Marie Pleym Lund

Sør-Trøndelag

Inger Bakken, Mads Waatland Jakobsen, Ane Kristin Koller Sundnes, Tina Cesilie Valan, Stein Even Soknes, Shna Swara, Ingvild Karoline Sundseth

Nord-Trøndelag

Miriam Grønning, Torgeir Værnesbranden, Franklin Ter-
nie Seebior Nyenetue, Gunstein Sjaastad, Ane Brenne
Wigtil, Martin Brenne Wigtil

Nordland

Benedicte Munkvik, Ulf Gøran Mikael Camitz, Liv Harriet Hellan, Roar Wessel Olsen, Camilla Løvnæseth Borge

Troms

Solveig Marit M Liland, Marte Aas

Utlandet

Helga Kolbeinsdóttir, Island, Frauke-Ragna Lipprandt,
Tyskland, Rebecca Ruggaber, Tyskland

JULEGAVETILBUD

Gi bort Vårt Land i 3 måneder for kun kr 599,-
(ord. pris kr 715,-)

Fyll ut kupongen, eller ring 22 310 350.

EN BRO MELLOM MENNESKER, TRO OG TANKE

Givers navn:		
Adresse:		
Postnr.:	Sted:	
Tlf.:	Mobil:	
E-post:	Fødselsår:	

Abonnementet stopper automatisk

☐ Ja, jeg gir bort Vårt Land i 3 mnd for kun kr 599,- (ord. pris kr 715,-)
☐ Ønsket startdato

		BRUK BLOKKBOKSTAVER
Navn:		
Adresse:		Mobil*:
Postnummer:	Poststed:	Telefon:
E-post*:	Fødselsdato:	

* For å kunne tilby deg enda bedre tjenester og service som Vårt Land-abbonent i fremtiden, ønsker vi at du registrerer denne informasjon ved bestilling.

ANDAKT «KOM»

De er de første som kommer,
og de siste som går. Hvert år.

1. søndag i advent pakkes de tre skjøre, blå glasskongene ut av fjorårets tørkepapir. De vise menn får en lett overhaling med Jif vindusspray og inntar hyllen på kjøkkenet. Der blir de stående gjennom advent, jul – og langt inn i januar. Vendt mot adventsstjernen i vinduet skuer de utover. De er på reise. Jeg har lyst til å bli med dem. De pirker borti en lengsel og en uro i meg som jeg fort kan glemme – eller gjemme – i adventskos og julestemning. Kanskje er det derfor de får lov til å komme så tidlig, og gå så sent. Det kjennes viktig å ha de vise menn på besøk. Så lenge som mulig.

Historien er fascinerende. De vise menn legger i vei etter skinnet fra en stjerne. De leter etter en konge som nettopp skal være født. Reisen foregår ikke uten utfordringer. Den sittende kongen er aldeles ikke begeistret over tanken på at noen annen enn ham skal hylles. Herodes har skumle hensikter. Han vil ta den nyfødte trusselen av dage så snart han får mulighet. Stjernen leder de vise menn på veien. Til slutt står stjernen stille over huset der det lille barnet er, og de forstår at de er fremme.

Matteus forteller at ”de gikk inn i huset og fikk se barnet og dets mor, Maria, og de falt på kne og hyllet ham. Så åpnet de sine skrin og bar frem gaver til barnet: gull, røkelse og myrra. Men i en drøm ble de varslet om at de ikke måtte vende tilbake til Herodes, og de tok en annen vei hjem til sitt land”.

Det er mye jeg gjerne skulle spurt disse mennene om. Hva gjorde at dere reiste hjemmefra? Hvordan skjønte dere at stjernen var så spesiell? Hvordan forsto dere at skinnet fra stjernen betydde at Kongen var født? Var det langt å gå, ble dere noen gang slitne og lei? Ville dere noen gang gi opp og snu? Når visste dere at de var fremme? Hvordan var det å komme inn i huset? Holdt mammaen barnet tett inntil seg? Smilte hun, eller var det spor av tårer på kinnet hennes? Hva så dere i babyens ansikt? Hadde Han andre gåter og hemmeligheter i øynene enn andre småbarn? Hvordan skjønte dere at det var Kongen? Hva gjorde at dere falt ned på kne i tilbedelse? Og Herodes – hvordan unnslopp dere ham? Hvordan er det å bli ledet og beskyttet av Gud, sånn som dere ble? Hvordan er det å stole på Gud, helt og holdent, og legge i vei på en vandring man ikke aner hvor ender?

Spørsmålene er mange. De blå kongene i kjøkkenhyllen er stumme. De svarer ikke når jeg spør. Det er som om de vil at jeg skal gå et annet sted enn til dem for å finne svar. Som om de vil at jeg skal gå veien selv. Gjerne i deres fotspor, men på egne bein. De vise menn roper ikke ut sin visdom. Men det er akkurat som de vinker meg med til huset der Barnet er. Og det er som om jeg hører noen hviske: Kom, kom. Kom.

TEKST: IDUN STRØM SEFLAND
ILLUSTRASJON: ATLE HANSSON

Den 3. september ble den 201. semesteråpningen ved Menighetsfakultetet markert. For anledningen var seremonien flyttet et par uker ut i semesteret for at den skulle finne sted på dagen hundre år etter den første akademiske semesteråpningen ved institusjonen.

TEKST: GEIR OTTO HOLMÅS, FØRSTEAMANUENSIS MF
FOTO: MARIANNE TORP

Med alt det ekstra som var investert i arrangementet, de spesielt inviterte gjestene og den egne auraen som omgir et jubileum, var det naturlig nok knyttet forventninger til begivenheten. MFs styre hadde, etter innstilling fra lærerrådet, bestemt at dagen skulle markeres med tildeling av æresdoktorgraden til en håndfull personer for særlig fortjenstfull akademisk eller kunstnerisk innsats. Promosjonen av disse doctores theologiae honoris causa med tilhørende kortforelesninger dominerte semesteråpningsprogrammet. Når sant skal sies, var det vel noen av oss som på forhånd nærret en viss tvil: Er det denne typen akademisk jåleri fakultetet ønsker å bli identifisert med ved milepælen hundre år?

Vår skepsis ble gjort ettertrykkelig til skamme. En seanse viet hyllesten av vitenskapsfolk og kunstnere for fremragende arbeid på sine felt, ble noe annet og mye mer enn en fremvisning i akademisk glamour og selvhøytidelighet. Gjennom det æresdoktorene representerte, og ikke minst gjennom det de selv valgte å formidle ved denne spesielle anledningen, ble begivenheten på en forunderlig måte et speilbilde av det jeg tror mange av oss ønsker skal være MFs sjel: Faglig kvalitet kombinert med et sterkt engasjement for kirken, troen og livet. Felles for de fem æresdoktorene – de teologiske professorene Kwame Bediako, Kirsten Nielsen og Frances M. Young, salmedikteren Svein Ellingsen og billedkunstneren Else Marie Jakobsen – er at de ikke har isolert seg i sine elfenbenstårn, men at deres livsverk står i sammenheng med det levde liv og kirkens tro.

Noe av det som ble sterkest for meg personlig, var hvordan grunntonen av feiring, høytid og æresbevisninger så tydelig fikk følge av en undertone av lidelse og smerte. Gjennom høytideligheten ble vi flere ganger minnet om dødens realitet, men frem for oss trådte samtidig mennesker som vitnet om Kristi kraft og kjærlighet midt i mørket. De legemliggjorde slik paradokset som er den kristne tros dypeste nerve. Bildet av Gillian Bediako – den vevre, tapre enken etter Kwame Bediako, som døde bare kort tid før han skulle motta graden – viskes ikke så fort fra netthinnen. Stemningen under forelesningen hun holdt var en underlig kombinasjon av vemod og takknemlig glede. Hennes presentasjon av mannens teologi var vel egentlig like mye et vitnesbyrd om hans tro. Else Marie Jakobsen bergtok oss med sitt bevegende og høyst personlige tilbakeblikk på et langt og innholdsrikt kunstnerliv. Hun lot oss få ane hvordan hennes kunstneriske virksomhet, hennes livskamp og tro var uløselig vevd inn i hverandre, fremfor alt gjennom den sterke skildringen av død i den nærmeste familien. Og gjennom det hele sang vi Svein Ellingsens håpssalmer som stiller Kristi seier og Guds kjærlighet midt i lidelsen i sentrum. Verset som avsluttet høytideligheten samlet det som i ett brennpunkt:

*«Å, brennende rose som blomstrer i kulde og smerte og savn!
Å, hellige tegn på jorden!
Guds kjærlighet er dens navn.»*

(Siste vers av S97 nr. 10: Det finnes en dyrebar rose)

HELE NORGE FEIRER

I alle landets prostier har det i år vært markeringer av Menighetsfakultetets 100-årsjubileum. MF-ansatte har blitt mottatt med åpne armer.

I løpet av jubileumsåret har ansatte ved MF reist rundt til samtlige prostier i Norge for å holde foredrag, seminarer, menighetskvelder og gudstjenester. Mottakelsen har vært svært god.

-Det har overgått all forventning. Jeg hadde aldri trodd at interessen for MF var så god, konstruktiv og velmenende. Det viser at selv om MF ligger i Oslo, så er det en nasjonal institusjon, sier prosjektleder for 100-årsjubileet, Arne J. Eriksen.

Gjennom de lokale jubileumsmarkeringene har MF seksdoblet kontakten med menighetslivet i forhold til et vanlig år. Over 90 kirker, deriblant samtlige domkirker, har hatt markeringer av jubileet. Det er en kontakt både MF og menighetene setter pris på.

-Kontakten i jubileumsåret har gitt oss viktige impulser som vi tar med oss i den videre utviklingen av MF, sier Eriksen.

SEMINARER OG FOREDRAG

I Namdal prosti har de hatt besøk av Lars Østnor, som er fra området. Han holdt et etikkseminar i Lierne for samtlige prester i prostiet og preket under en jubileums-gudstjeneste i en av kirkene sør.

-Vi er stolte av å ha en kapasitet som Østnor fra vårt område. Og selv om vi

ikke har hatt en direkte evaluering av besøket, kan jeg ikke tenke meg annet enn at prestene syntes det var strålende med et slikt seminar, sier sokneprest i Namsos, Kjell Gundersen.

I Vesthordland gleder de seg til å få besøk av Oskar Skarsaune, som skal snakke om forslaget til ny dåpsliturgi. Samtlige prester og vigslede medarbeidere i prostiet skal delta på konventet.

-Vi var tidlig ute og bestilte Skarsaune, for det er jo innenfor dette temaet noen av de største spenningene ligger. Jeg vet det knytter seg store forventninger til dette besøket, sier Erling Kopperud i Vesthordland prosti.

ØNSKER MER KONTAKT

I forbindelse med besøket, skal også Skarsaune preke under gudstjenesten i Fjell, og senere kommer også Arne J. Eriksen for å gjøre det samme i Erdal kirke i Askøy. Kopperud skulle ønske at de hadde enda oftere besøk fra MF.

-Vi kunne gjerne ønske oss enda mer kontakt, men det skyldes nok like mye at vi kunne vært mer aktive overfor MF, sier han.

TEKST: ATLE BRISEID
FOTO: ARNE STØVSETH GJONE

LOKALE ARRANGEMENT I NORSKE BISPEDØMMER HØSTEN 2008

OSLO BISPEDØMME

14. SEPTEMBER
Østkrås kirk, Oslo bd
MIS Aksel Røseg
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

21. SEPTEMBER
Holmen kirk, Oslo bd
Jan Schumacher
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

28. SEPTEMBER
Voksen kirk, Oslo bd
Ingunn Aadland
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

28. SEPTEMBER
Sofienberg kirk, Oslo bd
Eina Strandheim
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Sinsen kirk, Oslo bd
Ellen Gryting
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Manglerud kirk, Oslo bd
Anfinn Eng
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

12. OKTOBER
Oslo domkirke, Oslo bd
Ole Chr M Kværne
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

19. OKTOBER
Bredtvet kirk, Oslo bd
Andrew Wergeland
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Lambertseter kirk, Oslo bd
Torger Sørensen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Frogner kirk, Oslo bd
Gunnar Helene
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Bøler, Oslo bd
Øystein Larsen/
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

23. NOVEMBER
Bekkelaget, Oslo bd
Karl Olav Sandnes
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

BORG BISPEDØMME

21. SEPTEMBER
Rælingen kirk, Borg bd
Sjur Isaksen & Ivar Eide
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

21. SEPTEMBER
Fet kirke, Borg bd
Tore S Olsen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

21. SEPTEMBER
Øståsen metodistkirke
Roar Fotland
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

28. SEPTEMBER
Trøgstad kirk, Borg bd
Hallvard Mosdøl
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Immanuelkirken Halden, Borg
bd
Finn Olav Myhre
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Kjølstad kirk Borg bd
Arne J Eriksen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Tomter, Borg bd
Arlid Romarheim
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Fredrikstad domkirk, Borg bd
Halvor Nordhaug
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Greåker kirke, Borg bd
Kjell Olav Sannes
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

HAMAR BISPEDØMME

28. SEPTEMBER
Hamar domkirke, Hamar bd
Geir Hønsen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

6. NOVEMBER
Engerhaugen kirk, Hamar bd
Arlid Romarheim
Temaforedrag: "Gud på Toten
før og nå"

6. NOVEMBER
Valdres, Hamar bd
Arlid Romarheim
Valdres katolske forum:
"Farvel til den kristne folkereli-
gjøstet?"

Margit Sandemo og åndenes
makt"

TUNSBERG BISPEDØMME

26. OKTOBER
Heggen kirk, Tunsberg bd
Leif Gunnar Engedal
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

28. OKTOBER
Tanum menighet/
KFUK-KFUM, Tunsberg bd
Jan Olav Henriksen

5. NOVEMBER
Sandefjord lokallag, Tunsberg
bd
Sjur Isaksen
Lokallagsmøte: Presten som
sjelsesørg

26. NOVEMBER
Sven Foyns bedehus,
Tunsberg bd
Vidar L Haanes
Bedehuskveld med markering
av MF-jubileet

AGDER & TELEMAR

BISPEDØMME

5. OKTOBER
Vågsbygd kirk, Agder&Telemark
bd
Atle Søvik
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Kristiansand domkirke,
Agder&Telemark bd
Vidar L Haanes
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Oddernes kirk,
Agder&Telemark bd
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

7-9. NOVEMBER
Gjerstad, Agder&Telemark bd
Morten Holmqvist mfl
Ungdomshelg

8. NOVEMBER
Mandal, Agder&Telemark bd
Leif Gunnar Engedal
Studiedag: "Når gudstro møter
livserfaring"

9. NOVEMBER
Mandal, Agder&Telemark bd
Leif Gunnar Engedal
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Mandal, Agder&Telemark bd
Fridtjof Lydersen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Vegårshei, Agder&Telemark bd
Ellen Gryting
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Gransherad kirk,
Agder&Telemark bd
Finn Olav Myhre
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Holla kirk, Agder&Telemark bd
Anne-Inger Lunner
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Notodden kirk,
Agder&Telemark bd
Liv Jettestuen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER
Bø kirk, Agder&Telemark bd
Ase Marit Prestrud
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

16. NOVEMBER

Tuddal kirk, Agder&Telemark bd
Lena Caroline Stordalen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

STAVANGER BISPEDØMME

1. NOVEMBER
Bryne menighet, Stavanger bd
Elisa Stokka, Solveig
Johannsen
Menighetsfest

1. NOVEMBER
Varhaug kirke, Stavanger bd
Stavanger bd
Solveig Johannessøn
Ungdomsmøte

2. NOVEMBER
Bryne kirke, Stavanger bd
Elisa Stokka
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

2. NOVEMBER
Varhaug kirke, Stavanger bd
Solveig Johannessøn
MF-gudstjenester med
jubileumsoffer

2. NOVEMBER
Ogna kirke, Stavanger bd.
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Stavanger domkirke,
Stavanger bd
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Tananger kirk, Stavanger bd
Joar Haga
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Randaberg kirk, Stavanger bd
May Ingunn Thorleifsdatter
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER
Sørnes kirk, Stavanger bd
Jørn Varhaug
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

21. SEPTEMBER
Haus kirk, Bjørgvin bd
Torleiv Austad
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

26. SEPTEMBER
Sørreide kirke, Bjørgvin bd
Sjur Isaksen
Menighetskveld

28. SEPTEMBER
Sørreide kirke, Bjørgvin bd
Sjur Isaksen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
Fana kirke, Bjørgvin bd
Svein O Thorbjørnsen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

5. OKTOBER
1. metodistkirke Sælen kirke
Fyllingsdalen, Bjørgvin bd
Roar Fotland
Økumenisk MF-gudstjeneste
med jubileumsoffer

15. OKTOBER
Danielsen skole, Bjørgvin bd
Skolebesøk

17. OKTOBER
Foldnes kirk, Sotra V. Hordl.
prost, Bjørgvin bd
Oskar Skarsaune
Studiedag: "Forslag til ny
dåpsliturgi i Den norske kirke"

19. OKTOBER
Fjell kirk, Bjørgvin bd
Oskar Skarsaune
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

19. OKTOBER
Askøy kirk, Bjørgvin bd
Arne J. Eriksen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

6. NOVEMBER
Bergen domprost, Bjørgvin bd
Jan O Henriksen
Studiedag: "Grønn teologi - ut-
fordring til vår teologiske
tradisjon."

9. NOVEMBER
Bergen domkirke, Bjørgvin bd
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

13. NOVEMBER

Nordfjordeid, Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
Studiedag: "Åndenes
tilbakkomst. Glimt fra dagens
populærkultur"

13. NOVEMBER
Hornindal/Stryn, Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
Jubileumsfest: "Prøv åndene om
de er av Gud"

14. NOVEMBER
Nordfjordeid, Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
Folkkehøgskolebesøk "Er du redd
for spøkelser?"

14. NOVEMBER
Sandane, Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
Jubileumsfest: "Er Norge et
kristent land?"

15. NOVEMBER
Flåtraket, Selje& Vågsøy,
Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
Jubileumsfest: "Himmelsk far
eller ansiktsløs energi?"

16. NOVEMBER
Nordfjordeid, Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer "Tro som et
sennepfør – midt i tidens
religiøse mylder".

21. NOVEMBER
Mæland, Bjørgvin bd
Arlid Romarheim
Menighetsfest: Er mennesket
uhelbredelig religiøs?

MØRE BISPEDØMME

17. OKTOBER
Molde, Møre bd
Sverre D. Møgstad
Studiedag: "Barneteologi
og trosopplæring"

17. OKTOBER
Rauma folkehøysk, Møre bd
Sverre D. Møgstad
Folkkehøgskolebesøk "Moderne
flimer og tolkning av flimer"

19. OKTOBER
Molde domkirke, Møre bd
Hans Kvalbein
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

19. OKTOBER
Molde domkirkemenighet,
Møre bd
Hans Kvalbein
Ungdomsarrangement

23. OKTOBER
I Nordmøre prosti, Møre bd
Leif Gunnar Engedal
Studiedag: "Livserfaringen og
den pastorale identitet. Om
betydningen av 'formation
humana' i prestens
selvforståelse og tjeneste."

15. NOVEMBER
Kristiansund, Møre bd
Sverre Dag Møgstad
Studiedag: Barneteologi
og trosopplæring

16. NOVEMBER
Kristiansund, Møre bd
Sverre Dag Møgstad
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

18-19. SEPTEMBER
Lierne gjestegård, Nidaros bd
Lars Østnor
Studiedager for prestene i
Namsos prosti:
Etsk argumentasjon med
relevans for prestedtjenesten

19. SEPTEMBER
Levanger, Nidaros bd
Joar Haga
Misjonsfest på Laberge leirsted
kll8

19. SEPTEMBER
Levanger, Nidaros bd
Joar Haga
Ungdomsmøte i Elihu-meni-
heten kl.20

21. SEPTEMBER
Levanger, Nidaros bd
Joar Haga
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

21. SEPTEMBER

Sørli/Lierne, Nidaros bd
Lars Østnor
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer kl.11

26. OKTOBER

Melhus kirk, Nidaros bd
Bjørn Helge Sandvei
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

6. NOVEMBER

Heimdøl kirk Nidaros bd
Harald Hegstad
Menighetskveld

7. NOVEMBER

Orkdal prosti, Nidaros bd
Harald Hegstad
Studiedag for prestere om
menighetutvikling

7. NOVEMBER

Orkdal prosti, Nidaros bd
Harald Hegstad
Ungdomsarrangement

8. NOVEMBER

Salem (Normisjon), Nidaros bd
Harald Hegstad, Geir Otto
Holmås og Oskar Skarsaune
Seminar om bibelsyn og
bibelbruk

8. NOVEMBER

Betania (NLM), Nidaros bd
Harald Hegstad
Ungdomsmøte

8. NOVEMBER

Salem (Normisjon), Nidaros bd
Oskar Skarsaune
Ungdomsmøte

9. NOVEMBER

Nidarosdomen, Nidaros bd
Oskar Skarsaune
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

9. NOVEMBER

Havstein kirk, Nidaros bd
Harald Hegstad
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

10. NOVEMBER

KVT Trondheim
Oskar Skarsaune m.fl
Skolebesøk

11. NOVEMBER

Trondheim, Nidaros bd
Oskar Skarsaune
Gudstjenesteversksted

SØR-HÅLOGALAND BISPEDØMME

12. SEPTEMBER
Nordheigeland prosti,
Sør-Hålogaland bd
Sjur Isaksen
Studiedag for prestere

14. SEPTEMBER

Herøy kirk, S. Hålogaland bd
Sjur Isaksen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

26. SEPTEMBER

S. Hålogaland bd
Arlid Romarheim
Foredrag på stiftsdager:
Moderne norsk spiritualitet:
Spiritualitet på folkedypet"

16. NOVEMBER

Narvik kirk, SHålogaland bd
Tron Fagermoen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

NORD-HÅLOGALAND

28. SEPTEMBER
Tromsø domkirke,
NHålogaland bd
Geir Afdal
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

23. NOVEMBER
Bodø domkirke, SHålogaland bd
Tore Schwartz Olsen
MF-gudstjeneste med
jubileumsoffer

FORSKNING AKTUELT

Religion i utdanning – en brobygger

Religiøst mangfold er ikke et problem, men heller en forutsetning for fredelig sameksistens i Europa. Religionsundervisning for å gi kunnskap om egen og andres religion ansees som mer og mer nødvendig av viktige organer som Europarådet, EU, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, Konferansen av Europeiske kirker, Commission of the Bishops' Conferences of the European Community og Religioner for fred. Intereuropean Commission on Church and School (ICCS), som har sitt sekretariat på MF, var medarrangør for en utdanningspolitisk konferanse i Berlin 18. og 19. september. Konferansen Diversity Shapes Europe's Future hadde fokus på religionenes bidrag til interkulturell dialog. Tidligere har fokus i stor grad vært på religion som årsak til konflikt, mens en i dag framhever religionenes brobyggende kraft.

Ny bok: "Når tro skal læres. Sju fortellinger om lokal trosopplæring"

av Harald Hegstad (MF), Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal. Hvordan kan tro læres? I denne boken får vi sju eksempler på hvordan menigheter i Den norske kirke har svart på denne utfordringen. Innenfor trosopplæringsreformen er det i perioden 2004-2008 drevet en omfattende forsøksvirksomhet, der menighetene har blitt utfordret til å utvikle nye måter å formidle kristen tro til barn og ungdom. Boken bygger på materiale fra en omfattende evaluering av denne forsøksvirksomheten. Vi hører om ulike tiltak i prosjektene og møter bl.a. prosjektmedarbeidere og deltakere og får del i deres erfaringer og vurderinger. I siste del av boken diskuteres ulike spørsmål som erfaringene fra forsøksfasen reiser for en fremtidig trosopplæring i kirkelig regi.

Disputas

Kristin Moen Saxegaard har nylig disputert over sin avhandling i Det gamle testamentet med tittelen "High Fidelity and Character Complexity in The Book of Ruth". Arbeidet er et bidrag til å vise hvordan de gammeltestamentlige karakterene (persontegningene) er sammensatte størrelser, til tross for at de ved første øyekast kan virke enkle og entydige. Karakterene i Ruts bok er brukt som eksempel.

Seminar om Europamisjon

"Mission in Europe and Africa. What are the challenges for mission in Europe and what can we learn from the church in Africa?" Dette var tema for seminaret hvor Gillian Mary Bediako og Lindsay Brown foreleste på MF. Tidligere generalsekretær i den internasjonale lagsbevegelsen, Lindsay Brown, arbeider nå som "international director" for Lausannebevegelsen for verdensevangelisering. Gillian Mary Bediako er enke etter den kjente afrikanske teologen Kwame Bediako og har arbeidet sammen med sin mann i en årrekke ved "Akrofi Kristaller Institute of theology, mission and culture" i Akropong, Ghana.

Åpne fagdager om åndelig veiledning

Fagdagene i september inngikk i åpningssesjonen for et 3-årig fordypningskurs i ignatiansk åndelig veiledning, arrangert av Kompetanserådet ved Presteforeningen og MF. Hovedforedrag begge dager var ved redaktør Mikael Löwegren.

Festskrift til prof. i misjonsvitenskap Tormod Engelsen

I anledning hans 65-årsdag i september, utga Egedes Institutt festskriftet Med Kristus til jordens ender. Rektor ved Fjellhaug Misjonshøgskole, Hans Aage Gravaas og universitetslektor ved MF, Terje Hegertun holdt kortforelesninger om henholdsvis Missiologiske utfordringer i etiopisk kulturkontekst og Refleksjoner omkring karismatisk teologi i møte med academia.

Ny bok: Tolkning av kristen tro – Metodespørsmål i systematisk teologi

MF-professor Torleiv Austad skriver om teologiens fire rom i sin nyeste bok Tolkning av kristen tro – Metodespørsmål i systematisk teologi (Høyskoleforlaget 2008). Austad skriver at de fire rommene er arenaer som teologien må forholde seg til, der kirken er teologiens primære rom. (Kilde: Vårt Land)

Seminar om lederskap og menighetsutvikling

Den 3. november ble det holdt seminar på Det teologiske Fakultet ved Københavns Universitet med Frederick Marais fra Stellenbosch, Sør-Afrika. Temaet var "Building Facilitative Leadership Capacity. Perspectives from the South African Experience". Dr. Frederick Marais arbeider for Communitas, et senter for menighetsutvikling og lederskap tilknyttet Universitetet i Stellenbosch. Han har i en årrekke arbeidet med menigheter og menighetsledere både i den hollandskreformerte kirke og i andre kirkesamfunn. På dette seminaret fortalte han om hvordan han har vært med på å sette prester og andre lokale menighetsledere i stand til å lede lokale forandrings- og utviklingsprosesser. Harald Hegstad fra MF var en av initiativtakerne til seminaret.

MITT FUNN HIGH FIDELITY AND CHARACTER COMPLEXITY

Kristin Moen Saxegaard har nylig disputert over sin avhandling i Det gamle testamentet ved Det teologiske menighetsfakultet. Arbeidet er et bidrag til å vise hvordan de gammeltestamentlige karakterene (persontegningene) er sammensatte størrelser, til tross for at de ved første øyekast kan virke enkle og entydige. Karakterene i Ruts bok er brukt som eksempel.

TEKST: KRISTIN MOEN SAXEGAARD
FOTO: MARIANNE TORP

Ved å analysere karakterene, og sammenligne hvordan de presenteres i fortellingen med hvordan de faktisk handler innenfor fortellingsforløpet ("plotet"), dannes det et komplekst bilde av den enkelte karakter. Hver karakter får sin stemme som bringer sine spesifikke tema inn i fortellingen: Naomi proklamerer sin bitterhet, Boas er fornøyd, Rut påpeker at hun er en fremmed og Gud er taus. På denne måten reiser karakterstudiene også teologiske problemstillinger.

To teologiske hovedproblem blir reist gjennom karakterene i Rut. Det ene handler om den fremmedes plass i fellesskapet, det andre er spørsmålet om Guds fravær og/eller nærvær. Gjennom de forskjellige karakterenes stemmer får vi et nyansert og flertydig bilde av hvordan Ruts bok behandler disse temaene. Dette bidrar til nye tilnærminger til problemene, og kan også gi noen alternative stemmer inn i den større konteksten av gammeltestamentlige tekster.

Temaene bringes ikke til noen entydig konklusjon, men står som eksempler på hvordan sammensatte problemstillinger blir behandlet i Bibelen. Lesningen gir en pekepinn på hvordan samfunnet på avfatningstiden forholdt seg til slike dilemmaer. Samtidig åpner det for innsikter som en nåtidig leser kan kjenne seg igjen i og identifisere seg med.

Selv om avhandlingen først og fremst er rettet mot forskningsmiljøet i det gamle testamente, har den relevans også i en mer praktisk-teologiske sammenheng. Å analysere bibeltekster er noe vi gjør både i academia og i kirka. Det å finne en mer nyansert forståelse av bibelske karakterer er viktig både for prekenarbeid og i samtaler. Bibelen er full av livshistorier. Som prest blir en stadig involvert i andres livshistorier og får i oppdrag å skildre dem, særlig i minneord. Ved å kjenne Bibelens mange karakterer blir presten utfordret til å skrive like sant og troverdig som Bibelen selv. De nye historiene blir en del av den lange rekken livshistorier Gud allerede kjenner – helt fra det gamle testamentets tid.

Problemstillingene som reises i Ruts bok synes også å være like aktuelle nå som da. Teksten utfordrer vår tids syn på den fremmede, slik den utfordret sin egen samtid. Når fortellingen også reiser spørsmål rundt Guds nærvær gir den både rom for og ord til leserens egen nølende eller søkende gudstro.

KRONIKK HVORDAN LESER VI SALMENE?

Når vi leser Bibelen, velger vi vanligvis ut noen enkeltvers eller et kapittel. Sjelden leser vi en bibelsk bok i sammenheng. Og når det skjer, velger vi helst fortellinger som Rut og Ester eller historier om fedrene og David. Men hva med de poetiske bøkene? Hvem av oss leser Salomos ordspråk eller Salmenes bok som bok? Om vi nå bestemmer oss for å gjøre det, hvordan kan vi lese disse tekstene som bok og ikke ”bare” som en samling av tekster?

TEKST: CORINNA KORTING,
FOTO: MARIANNE TORP

Vi møter Salmenes bok i gudstjenesten som bønnetekster eller sanger. Oftest bruker vi dem da som enkelttekster. Salmenes bok er en samling av bønner – men er den også en bok med begynnelse og slutt?

FORSKNINGEN

Det vitenskapelige arbeidet med Salmene i de siste 100 år er uatskillelig knyttet til to navn, tyskeren Hermann Gunkel (1862-1932) og nordmannen Sigmund Mowinckel (1884-1965). Deres arbeid hadde den enkelte salme for øyet. De klassifiserte mangfoldet av salmer ut fra form og språk, tanker og stemninger, sjanger og brukssted. Selv om enkelte forskere stadig forsøkte andre tilnærminger, er det først i de siste årene perspektivet har endret seg vesentlig. Det skyldes for en stor del de tekstene som ble funnet i Qumran ved Dødehavet fra 1947 av. I disse skriftrullene fins det varierende grupperinger av bibelske salmer, delvis supplert av tidligere ukjente tekster. Nå begynte forskerne systematisk å påvise strukturer i Salmenes bok, som kunne forklare hvordan tekstene var blitt føyd sammen til en sammenhengende helhet, en bok – altså til noe mer enn tekster med felles sjanger. Man leter for eksempel etter mindre samlinger som

hører sammen allerede ut fra overskriftene. Eller man finner stikkordforbindelser som er felles for ulike tekster.

Men hvordan kan vi forestille seg en slik lesning? Ved hjelp av to eksempler har jeg lyst til å vise de mulighetene som åpner seg, når vi leser Salmenes bok som bok.

1. Begynnelsen og slutten av Salmenes bok

Sal 1 og Sal 150 innleder og avslutter Salmenes bok. Disse salmene slår an de to store temaene som i vesentlig grad setter sitt preg på lesningen av boken: Et liv i samsvar med Guds veiledning i loven og et liv i lovprisning av Gud. Begge temaene er knyttet sammen på mange måter.

GUDS GAVE OG ISRAELS SVAR

Sal 1 priser salig det menneske som ”har sin glede i Herrens lov og grunner på den dag og natt. Han er lik et tre, plantet ved bekker med rennende vann: det gir sin frukt i rette tid og løvet visner ikke på det” (Sal 1,2f). I sentrum står Guds lov i De fem Mosebøkene og det mennesket som grunner på den. En tekst som innleder en bok, har en særstilling. Den er som en overskrift for hele boken. Henvisninger til Guds lov finner vi på forskjellige steder i Salmenes bok, blant annet i de såkalte lovsalmene, for eksempel Sal 19 og Sal 119. Men vi finner også en inndeling av Salmenes bok i fem deler, med passasjer som markerer overgangen mellom dem: Sal 41,14; 72,18-19; 89,53; 106,48. Det betyr at vi finner den samme grunnstrukturen i Salmenes bok som i De fem Mosebøkene. Det er ikke tilfeldig, og det åpner et perspektiv for oss: Guds lov er en gave, den gjør livet rikt og fruktbart for dem som følger den. Og Salmenes bok er svar på denne gaven, enkeltmennesket og menigheten svarer på Guds gave med lovprisning – men også med klage og fortvilelse.

MÅLET: Å LOVPRISE GUD

Sal 150 – og vi kan gjerne ta med Sal 146–150 – avslutter Salmenes bok med store lovprisninger: ”Alt som har ånde, skal love Herren. Halleluja!” (Sal 150,6). Klage og tvil hører med i svaret til Gud, men målet og høydepunktet i Salmenes bok er å lovprise Gud. Også i Salmenes bok fins det mange tekster som lovpriser Gud for hans gjerninger og for hans vesen. Vi ser her en forbindelse til det vi sa om Sal 1, i komposisjonen av Salmenes bok, nemlig denne: De passasjene som gir Salmenes bok en femdelt struktur, er alle formet som lovprisninger: ”Lovet være Herren, Israels Gud, han som gjør under, han alene! Hans herlige navn være evig lovet! Hele jorden er full av hans herlighet. Amen, amen” (Sal 72,18-19). Salmenes bok er en bok som lovpriser Gud.

2. Livet som en pilegrimsvei til Guds hus

I tillegg til disse store linjene, som omfatter hele Salmenes bok, fins det mindre linjer. De knytter sammen bare to tekster eller små samlinger. Som andre eksempel velger jeg de såkalte Sangene ved festreisene (Sal 120–134). Hver av disse salmene har samme overskrift, med få variasjoner. Påfallende i denne samlingen er at nesten alle tekstene er svært korte. Dessuten fins det noen stikkord som gjentas ofte. Det er ”fred”, ”velsignelse” og ”Sion”. Disse ordene setter sitt preg på samlingen. Men det er mer å oppdage.

«Lesningen tar leseren med på en reise, som begynner i teltene til dem som hater fred, og som ender i templet, i tilbedelsen av Gud.»

LESNINGEN TAR LESEREN MED PÅ EN REISE

Lesningen tar leseren med på en reise, som begynner i teltene til dem som hater fred, og som ender i templet, i tilbedelsen av Gud. I Sal 120,6 får vi høre om dette utgangspunktet. Det er formulert som et spørsmål, som bringer den bedende fremover: ”Jeg løfter mine øyne opp mot fjellene: Hvor skal min hjelp komme fra?” (Sal 121,1). Hjelpen kommer fra Gud, og Gud er til stede i sitt tempel, på sitt hellige fjell. Den bedende – sammen med mange andre – gjør seg klar til å dra til Jerusalem. ”Nå har vi satt vår fot i dine porter, Jerusalem” (Sal 122,2).

TID FOR REFLEKSJON

Ankomsten i Jerusalem inviterer til refleksjon over Gud, som troner i himmelen (Sal 123,1),

over Gud, som skapte himmel og jord (Sal 124,8). Den som stoler på denne Gud, er lik Sion-fjellet; det rokkes ikke (Sal 125,1). Og Sion blir tema i Sal 126. Nå omfatter det ikke bare stedet, men også dem som bor der. Gud forandrer deres liv. Hvis han ikke får gjøre det, er alt forgiveves (Sal 127,1).

VELSIGNELSE

I Sal 128 forekommer Sion enda en gang, igjen som stedet der Gud er nær. Fra Sion kommer Guds velsignelse. Her finner vi bevegelse og motbevegelse i tekstene: Den bedende har vendt seg til Gud, som er til stede på Sion. Men Guds velsignelse går ut fra Sion og forandrer folk og land. Fiendene blir nektet velsignelse (Sal 129). Ved begynnelsen av reisen hadde den bedende vendt seg til Gud. Nå skjer det enda en gang, forteller teksten, og til slutt får den bedende tilgivelse for alle sine synder (Sal 130), trøst og fred i Gud, som gir ham trygghet, som et lite barn får hos sin mor (Sal 131). Denne vissheten er basis for lovprisningen av Gud, som alt beveger seg frem mot.

LOVPRISNING

Det lyder sang på Sion, som Gud valgte til sin bolig (Sal 132,13), brødre og søstre synger sammen (Sal 133). Med dem står den bedende i Guds helligdom, pilegrimen som lengter etter Gud, kan nå løfte hendene og lovsynge Herrens navn (Sal 134).

Dette er bare to ulike muligheter vi har for å lese Salmenes bok som bok. Hieronymus sa at Salmenes bok er som et hus med mange rom, og Sal 1 er som grandis porta – en stor port. Vår utfordring er å gå inn og oppdage rommene.

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

GI DIN JUBILEUMSGAVE TIL MF FØR NYTTÅR OG FÅ SKATTEFRITAK!

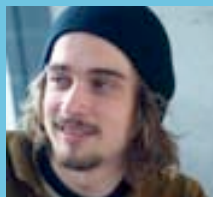
Din gave hjelper oss å utdanne stadig nye bygningsmenn- og kvinner til å delta i verdens viktigste byggeprosjekt!

Gaver til MF gir skattefritak (tilskudd til vitenskapelig forskning) og kommer i tillegg til eventuelle gaver til kristne organisasjoner. Husk fødselsnummer!

Benytt konto: 3000 17 41841

PASS PÅ VERDI- SAKENE!

Ikke fordi leserne av Lys og liv er spesielt utsatt for lommetyver, men...

TEKST: JAN EINAR HALS,
STUDENTRÅDSLEDER

Noen ganger lurar jeg på hva som skjer med verden? Hva er lykke? Hvilke verdier må ligge til rette for at man skal leve et lykkelig liv. Jeg var nylig på et selskap hvor alle mine fordommer om Oslos finere vestkant ble bekreftet. Jeg går daglig opp og ned Bogstadveien på vei til MF og jeg leser daglig nettaviser. Mitt inntrykk er at for å oppnå lykke skal man helst se ut som en modell, man skal ha designerleilighet, jobb med god inntekt, verdens minste hund og tidsriktig bil. Litt som på TV. Jeg har skeive tenner og studenthybel. Hvordan kan jeg egentlig ha det? Jo takk, riktig så bra. Hvorfor har lykke blitt et begrep som bestemmes av overfladiske verdier?

For all del, jeg er ikke en helgen. Jeg setter pris på et fint sted å bo. Jeg skjønner at folk vil ha fine biler. Savnet av min egen ungdoms rânebil minner meg stadig på det. Jeg har flere eiendeler enn jeg strengt tatt har bruk for. En

kopi av ringen i Ringenes Herre for eksempel. Jeg trenger den ikke, men jeg synes det er gøy å ha den allikevel. Men det er da ikke slikt som gjør meg lykkelig? Troen på at Jesus er med meg gjennom hele livet, familie og venner som er der for meg uansett hva jeg måtte eie. Slikt gjør meg lykkelig.

Alle vi som har tilhørighet til et av Norges kirkesamfunn har et ansvar ut over våre egne rekker. Vi skal si fra når vi føler ting går gale veier. Det er på tide å diskutere mer enn homofilidebatt og hvem som skal bli neste biskop. (Det er Halvor Nordhaug hvis noen skulle lure.)

Min oppfordring denne gang er rett og slett: Pass på verdisakene. Samfunnet trenger det.

DU OCH JAG, ST. PETRI - OM FØRSTE DAG I DIAKONIPRAKSIS

Mandag morgen troppet jeg opp foran Stavangers nyoppussede og flotte kulturkirke. Størrelsen på bygget, og de mange store dørene, gjorde at jeg følte meg noe liten i møte med denne veldige bygningen. Her skulle jeg være i praksis i 3 uker.

TEKST OG FOTO: SOLVEIG G. JOHANNESSEN

St. Petri har i år 15-årsjubileum på et samarbeid med Kirkens Bymisjon og Domkirken om å ha mandagsfrokost. Hver mandag har mennesker som vandrer og lever i byen, kommet og spist frokost midt i kirken. På morgenkvisten kommer frivillige og smører deilig mat, og så spiser vi sammen, hører Guds ord, og mottar nattverd. Ryktene sier at favorittskiva er "foggel og fisk", dvs sild og egg. Selv holdt jeg meg til skinke og salat, og var veldig fornøyd med det.

Å sette seg inn i St. Petris historie og tradisjon er vanskelig på en dag, men noe fikk jeg med meg: navnet kommer fra apostelen Peter, og dette var et naturlig valg, da hans navn var knyttet til mye i området menigheten skulle ligge. Grunnmuren ble lagt 2.juni 1864. I dag er St. Petri en aktiv menighet, med stor stab og engasjerte frivillige. Da diakonen og jeg skulle se på hennes arbeidsbeskrivelse, så jeg for meg kamp for rettferdighet og vern

om skaperverket i Stavanger sentrum (jfr plan for diakoni, hehe). Vi begge ble ganske perplekse da vi leste første punkt: generell posthåndtering. Dette var vel ikke helt det jeg som nesten utdannet og visjonær diakon hadde sett for meg at sto øverst på listen.

Men diakoni i St.Petri er så mye mer enn posthåndtering. Deres visjon er: St. Petri skal være en menighet som er tydelig og åpen: tydelig i lokalmiljø og bysentrum som et sted der mennesker uansett livssituasjon kan møte evangeliet om Jesus. Er ikke dette diakonalt, så vet ikke jeg! I tillegg eier menigheten et aldershjem, og besøker flere institusjoner i nærmiljøet. Diakonen jobber med besøkstjeneste, sjelesorg, arrangerer temakvelder, er med i bønnnetjenesten, legger til rette for kirkeskyss og mange andre oppgaver. Dette er også en menighet som har tatt aldersgruppen 9-11 på alvor, og har et stort arbeid for barn og unge. I november holdes en barnefestival i St. Petri menighet.. Her skal barn i flere aldre lage en forestilling som heter "Kanskje kommer kongen?". Jeg fikk lov til å være med på et planleg-

gingsmøte, og det virket veldig spennende. I tillegg fikk jeg lov til å fortelle konfirmentene litt om diakoni. Da jeg kom, løp de rundt og gjemte seg i kirkerommet. Ikke fordi de hadde spist av kunnskapens tre, men fordi de lekte gjemmeleken. Det er fantastisk å se at Guds hus er et hus for alle, og kan brukes ulikt.

Så var ikke det store bygget så skummelt å trå inn i likevel. Her er det barn og unge som synger og danser, konfirmanter som leker, folk som spiser frokost og middag, en vaktmester som bytter lyspærer, og mennesker som mottar Guds nåde og godhet hver dag.

Jeg tenner et lys for St. Petri menighet – min venn og Guds barn.

Asbjørn Finholt

Advokat

Postboks 7
2001 Lillestrøm
Tlf. 63 81 60 80

FORTSETT KAMPEN FOR MENNESKEVERDET!

- Den enkelte har aldri med et annet menneske å gjøre, uten at han holder noe av dets liv i sin hånd, skriver Knut Løgstrup i Den etiske fordring. Sitatet binder sammen tekstene som er samlet i boken Fængselsliv og menneskeverd som er redigert av prest i Oslo fængsel Harald Bekken.

TEKST: KRISTIN WALSTAD, MF
ILLUSTRASJONSFOTO: SXC.HU
PORTRETTFOTO: VERBUM

Som leser får jeg bli med bak murene og til tider er jeg flue på veggen i nære samtaler om de vanskeligste spørsmål. Jeg ser de innsattes sorg og sinne. Deres kamp for en bedre framtid, et liv i frihet, forsonet med de brutale handlinger de har begått. Både fange og fri får slippe til i boken, som på ulike måter belyser de temaene skyld, forsoning og tilgivelse.

- Jeg synes dette er et viktig bidrag til norsk teologi og filosofi. Boken løfter frem en teologisk refleksjon fra både innsatte og erfarne fængselsprester, de åpner bibeltekstene på en måte som gjør de veldig nære og relevante, sier MF-professor Jan-Olav Henriksen som også har bidratt i boken. Henriksen mener at bidragsyterne har klart å henge teologien på livet, og at de på ulikt vis gir språk til temaet forsoning. - Dette er vanskelige ting for oss utenfor murene.

JEGET OG HANDLINGENE

Klangen av boken som helhet lyder som en stemme der levd liv harmoniserer med teori-feltet innen teologien.

- Jeg er ikke bare handlingene mine, skriver innsatt i Oslo fængsel Mads Wibe-Lund. Han viser anger og innrømmer skyld for sine handlinger, men søker forklaring og retning på tankene han har like før et viktig avhør. —

Det strider imot hver eneste nerve i kroppen å tilstå. Hvem sender vel seg selv frivillig i fængsel? Han beskriver ønsket om å vinne kampen mellom politi og røver. Likevel vedkjenner han sitt innerste ønske om å bli møtt med respekt, noe som starter en positiv tankesekvens i retning av et bedret selv-bilde og bedre fram-tidsutsikter.

Men hvordan er det mulig å komme videre i livet, etter å ha begått brutale handlinger? Jan-Olav Henriksen forklarer at forutsetningen for å vokse er å akseptere det du har gjort. Først da kan du komme ut av forsteningen. Da kan man forson seg med seg selv, og andre. Den som nekter, bidrar til det uforsonte.

HVA BETYR DET KRISTNE MENNESKESYN?

Forsker og politi Asbjørn Rachlew beskriver forhøret som en makt-kamp mellom den skakkjorte og politiet. Hvor forhørers mål i lange tider har vært å fremprovosere tilståelser, tok han opp kampen for menneske-verdet og etablerte nye avhørsmetoder i politiet. Nå bekrefter også forskning at respekt for menneske-verdet skaper en bedre samtale med den kriminelle, og den gir rom for en sann samtale som resulterer i flere erkjennelser.

- Det å fjerne de vante rammene ved et avhør og vise menneske-verd overfor hverandre er jo en god start. Vi havner da på et annet nivå, og så får dommeren avgjøre skyld eller ei, skriver Mads Wibe-Lund som selv ble avhørt av Rachlew.

FORSVARERE OG STRAFFELOV – PÅ KANT MED DE EKSISTENSIELLE BEHOV

Avslutningsvis tar redaktøren leseren med inn i dilemmaene samfunnet strever med i grenselandet mellom de juridiske aspektene og de menneskelig-eksistensielle sidene i forsvaret av klienten. Han peker på etiske dilemmaer der samfunnet kommer til kort, spesielt overfor den kriminelle. Systemet legger til rette for et godt forsvar, men hva med sannheten?

Bekken løfter frem de menneskelige sidene i systemet og holder frem behovet for å forson seg med det livet de har levd, og at ingen har rett til å frata den enkelte retten til å oppleve forsoning og tilgivelse. Han utfordrer derfor forsvarerne på om de, med sine strategier, er i stand til å fange opp de tilfeller der klienten har behov for å tilstå. Ikke på grunn av bevisets stilling, men ut fra et dypereliggende, menneskelig behov hos klienten. Boken inspirerer til å fortsette kampen for menneske-verdet.

Luther Forlag gratulerer MF med 100-årsjubileet med følgende tre bokutgivelser

Hans Kvalbein

Jesus

- hva ville han og hvem var han? En innføring i de tre første evangeliens budskap

Forfatteren gir en innføring i hvordan moderne bibelvitenskap arbeider med evangeliene og prøver å svare på det spørsmålet som Jesus stilte disiplene sine ved Caesarea Filippi: Men dere, hvem mener dere at jeg er?

Kr 348

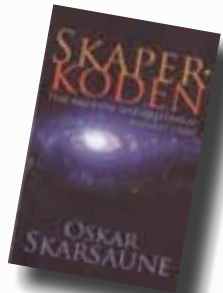
Oskar Skarsaune

Skaper-koden

Har moderne naturvitenskap knekket den?

Har Darwin knekket Skaper-koden? Er evolusjonsteorien i strid med Skaper-tanken? Har hypotesen om Intelligent Design motbevist Darwin?

Les denne spennende og innsiktsfulle boken, skrevet forfatteren av bestselgeren Den ukjente Jesus.

Kr 198

Anfin Skaaheim

Herlig er studentens kall

Om studentlivet på MF på 60-tallet

En uhyttelig bok om mer eller mindre glade studieår på Menighets-fakultetet. Vi hører blant annet historien om Firda maskinlag, der flere kjente personer i dagens kirkeliv dukker opp i uventede roller. Forfatteren skriver i forordet: ”Så er det å håpe at mange kan finne glede i å lese dette, uavhengig om en studerte ved MF på sekstitallet eller ikke. De fleste gjorde jo ikke det!”

Kr 178

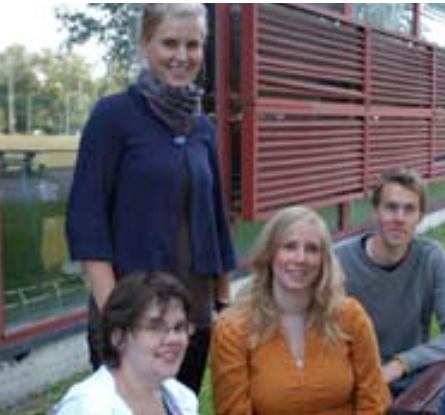

FOLK

TEKST OG FOTO: MARIANNE TORP

Kateketstudentene tager inn

Masterstudiet i kirkelig undervisning har rekordopptak. Tilrettelegging av store deler av studiet som deltidsstudium er en av årsakene, en annen er at trosopplæring er kommet høyt opp på den kirkelige dagsorden og unge mennesker vil delta. Kateketer uten masterstudium ønsker å ta master nå, og mange spennende forskningstemaer ligger i dagen for dem etter forsøket i trosopplæringsreformen. Programansvarlig for masteren er førsteamanuensis i religionspedagogikk Heid Leganger-Krogstad, avbildet som lokomotiv i toget. Vognene etter henne er: Laila Larsen, Eldbjørg Leinebø Ekre, Eileen Beate Mingeødegård, Ragnhild Telhaug, Vigmund Gundersen Djupang, Eivind Hildre Spilling, Jan Einar Hals, Jo Edvardsen, Tormod Sikkeland og Leif Håvard Gjerde. Line Kittelsen, Anny Holien og Eli Kolstad var ikke til stede da bildet ble tatt.

SEMESTERSTART OG KLAR TIL Å TA FATT PÅ STUDIENE

Foran fra venstre; Hilde Gulstad som begynner på cand. theol. studiet, Silje Beate Høgstøyl, Ungdom, kultur og tro, Gunstein Sjaastad, master i kristendomskunnskap og Heidi Skålid Amundsen (bak) Ungdom, kultur og tro.

Andre års teologistudenter, sammen med universitetslektor Ann Midttun. Fra venstre Audun Vad Petersson, Bjørnulf Benestad og Ann Jeanette Søndbø.

Studentprest Tore Schwartz Olsen i samtale med Egil Schistad som tar master i teologi.

FRIKVARTER MED HØYTLESNING FRA BIBELEN

Hver dag er det satt av 15 minutter fra kl. 14.00 til høytlesning fra Bibelen i bønnekapellet. Det er en sak å lese om Bibelens skrifter, slik en gjør i studiene. En annen sak er å lytte til bibelordet, uten kommentarer. Teksten skal få tale for seg. FRIKVARTERET ble navnet på lesetiden. Studentene skal få sette seg ned, puste ut og ta inn Gudsordet.

NYE VINDUER

De gamle vinduene fra 1972 blir i løpet av høsten byttet ut. Det er store flater som skal skiftes ut.

Glimt fra en fantastisk jubileumshelg

FOTO: ARNE STØVSETH GJONE

Jubileumshelgen ble innledet med mottakelse og festmøte i Oslo Rådhus. Neste dag var det Åpent Hus på MF med et allsidig program å velge mellom, hvor blant annet Svein Tindberg leste, fortalte og lekte med tekster fra Bibelen.

Ordfører Fabian Stang, rektor Vidar L. Haanes, statsråd Tora Aasland og leder i Stortingets komité for kirke, utdanning og forskning Ine Marie Eriksen Søreide.

Det var overfylt i auditorier, kapell og seminarrom. Her fra lunsjpausen hvor mange fikk anledning til å treffe hverandre.

En mektig avslutning med "Du Ord frå alle æver" med Nils Harald Sødal som solist, MFs studentkor og Templet Hornorkester.

Festen fortsetter med en gudstjeneste i en fullsatt Trefoldighetskirke søndag formiddag.

H.K.H. Kronprinsen og Oslo biskop Ole Christian Kvarme på vei ut etter gudstjenesten.

Statsråd Trond Giske inviterte alle til kirkecaffe i Regjeringskvartalet etter gudstjenesten.

UTGIVELSER 2008

NR. 1 15. FEBRUAR
NR. 2 18. APRIL
NR. 3 6. JUNI
NR. 4 23. SEPTEMBER
NR. 5 24. NOVEMBER

Ettersendes ikke ved
varig adresseforandring,
men returneres
Menighetsfakultetet
med påført ny adresse.

B **POSTABONNEMENT**
RETUR:
MF KARTOTEK
POSTBOKS 5144
MAJORSTUEN
0302 OSLO

BJØRN BJØRNEBOE

- MF-studenten som
ble bildende kunstner

Musikalske teologistudenter er ikke noe særsyn. Det er lengre mellom dem som slår igjennom som bildende kunstnere. Da stud.theol. Bjørn Bjørneboe (f. 1940) høsten 1966 fikk antatt et bilde ved Statens høstutstilling, ble det slått stort opp i MFs studentorgan Mellem Brødre. "MF på høstutstilling", stod det på forsiden, med fete typer og en avbildning av kunstverket, et håndtegnet Kristus-bilde. Deretter fulgte et dyptloddende intervju med den unge kunstneren om forholdet mellom kunst og kristendom. Det "sakrale maleri" var et svar på den forvandlende kraft i evangeliets ord og tjente som en preken, sa han den gangen. Kunst og forkynnelse var følgelig to uttrykk for samme impuls – som to lemmer på det Kristi legeme kirken er.

Det er liten tvil om at teologistudium og prestetjeneste har preget Bjørneboes arbeid som kunstner. Det dominerende bildeuttrykket og motivkretsen i hans kunst har alltid vært av sakral og bibelsk karakter. En avgjørende opplevelse var hans første møte med Matthias Grünewalds enorme Isenheimeralter i Colmar, Tyskland, da han var sytten år.

Selv om Bjørneboe hadde tegnet siden han var guttunge, valgte han i første omgang ikke kunsten, men MF og teologistudiet. Han tok embetseksamen i 1968. Samme år han tegnet vignetten til MF-studentenes nye tidsskrift Ung teologi. I 1970 ble han ordinert og virket deretter tjue år som prest i Den norske kirke. I 1990 søkte han avskjed fra prestetjenesten for å bli kunstner på heltid. Han har hatt Statens garantiinntekt for kunstnere siden 1988. I årenes løp har han holdt en rekke separatutstillinger og er anerkjent som en fremragende illustratør. Han er blant annet innkjøpt til Vatikanets museum for moderne kunst og Nasjonalgalleriet. I oktober måned blir Bjørneboes arbeider – hovedsakelig bokiillustrasjoner – å finne ved MF, der han i anledning jubileet er invitert til å holde en kunst- og salgsutstilling. Det er vel verdt å legge turen innom.

Tekst: Kristin Norseth